
Dr. Marton Szilárd: az Ékfoltos razbóra (*Rasbora heteromorpha duncker*) sikeres hazai tenyésztése

[vc_row][vc_column][vc_column_text]Bár az ékfoltos razbórát már 1905-ben importálták Európába és finom színeivel, kecses alakjával igen nagy sikert aratott az akvaristák körében, akváriumi tenyésztése azonban csak sokára valósult meg. Rendszeres tenyésztéséről megítélésem szerint csupán a háború utáni évek óta beszélhetünk külföldön is. Hazánkban importpéldányok előfordultak néhány igényesebb akvarista medencéjében, tenyésztése azonban nem sikerült. A tenyésztés sikerei összefüggésben vannak a vízvegyészet gyakorlati alkalmazásának elterjedésével. Meg kell jegyezni, hogy tudomásunk van ezt megelőző külföldi tenyésztési eredményekről, azonban most már nem lehet kétséges, hogy e sikerek nem tudatos gyakorlati és elméleti módszerek alkalmazása, hanem a véletlen folytán születtek. Ennek az a magyarázata, hogy pl. Németországban, mint hazánkban is (Csikóvár) lelhetünk az ázsiai vizekhez hasonló olyan összetételű vizet, amelynek alkalmazása szerencsés esetben biztosítja a tenyésztéshez szükséges feltételeket. Nyomban hozzá kell itt tenni azonban azt, hogy sok téves megállapítás született a víz kémiai tulajdonságainak egyoldalú, pl. a pH-érték, vagy a vízkeménység szempontjából történt vizsgálata során, figyelmen kívül hagyva az időközben igen nagy fontosságúnak megállapított további kémiai tulajdonságok mellett a vízre ható egyéb környezeti tényezőket (fény, meteorológiai hatások). Így az egyébként jó érzékkel összeállított szaporítómedence tudatosság nélkül is biztosíthatott olyan egyensúlyi állapotot, hogy az előírtnál nagyobb keménység, vagy lúgosabb pH-érték esetén is sikeresebb volt a szaporítás, mint az akkor még kezdetleges, egyoldalú vízvegyészet alkalmazásával. Ez az oka annak, hogy még ma is hallunk - nemcsak nálunk, hanem a külföldi sajtóban is hangokat, amelyek sürgősen tartják a víz kémiai vizsgálatát. A neonhallal kapcsolatos évekkel előbb folytatott kísérletezésem kapcsán igazoltnak láttam azt a korábbi felfogásomat, hogy komoly tenyésztési sikereket a tenyészpárra ható környezeti (így pl.

vízkémiai) tényezők ismerete nélkül el nem érhetünk. Kiindultam tehát abból, hogy az import halfaj meghonosítása előtt alaposan tanulmányozni kell a hazájában évezredek során megszokott és ezen tényezők hatása alatt kialakult tartási és tenyésztési feltételeit. Különös fontosságot jelent ez a külföldről, hosszabb és sajnos túlnyomórészt nem szakszerűen szállított út folytán leromlott állapotú importállatok esetében. De talán még ezek közül is kiemelkedett az ékfoltos razbóra azzal az előnytelen tulajdonságával, hogy a teljesen ép, egészséges tenyészállatok ikráztatása is sikertelen maradt, elsősorban azért, mert a nőstények, a hímek — sok esetben viharos — "ostroma" ellenére sem voltak hajlandók ikrát kibocsátani. Az ékfoltos razbóra lelőhelyének (Szingapúr, Maláji-félsziget, Szumátra) vizsgálatához különösen jó szolgálatot tett dr. Eduard Schmidt német kutató 1955. évi indonéziai útjáról készült leírása, amelyben pontos adatokat is közölt (DATZ 1955. évf. 6., 7., 8., 9. szám). Ebből képet alkothatunk magunknak a trópusi, ún. esőerdő klímajellegzetességeiről és pedig az átlagosan 28-30 fokos levegőhőmérsékletről, a hazánk csapadékának többszörösét kitevő rendkívül bőséges esőzésekről, amely által okozott áradások óriási területeket borítanak el, a levegő dús páratartalmáról és ezek következtében az igen dús burjánzó őserdei vegetációról. Az átlagos vízkeménység 0,3-0,8 NK között mozog, a huminanyagoktól enyhén savas kémhatású víz pH-értéke 5,8-6,2. Az általa átvizsgált — méter mélységű kisebb őserdei patakokra jellemző barnás színezetük és csekély oldott ásványi anyagtartalmuk, amelynek okozói egyrészt a vízbe hullott fatörzsek, ágak, s egyéb elhalt növények, másrészt pedig a talaj vízzel érintkező részének ősközi anyagösszetétele. Különböznek e vizek részben abban, hogy egyrészt tiszták, hatalmas Cryptocorine-"szőnyegek" borítják a laza agyagos talajt, másrészt zavaros-iszaposak, növényzet nélkül. Hasonló megállapításokat tett Otto Wagner (Aquarien und Terrarien 1955. évf. 3. sz.), aki dr. Ladiges adatait, idézte. Legyen szabad kiindulásként

receptjüket idéznem:[/vc_column_text]	A tenyésztőmedence vízösszetétel ele: Szag: gyengén mo csárszagú Íz: mocsaras Szín: sárgás Tisztaság: tiszta pH-érték: 5,8 Keménység : 0° változó kem. 4° össz. kem. Lepárlás utáni maradvány: 164 mg /l Izzítási állandó: 132 mg/l	gyakorlati szempontokat is figyelembe véve, hiszen már a fenti adatokból látható a desztillált vízből való kiindulás szükségessége. A 6 pH alatti kémhatási illetően pedig határozottan kedvezőtlen külső jelek mutatkoztak a tenyészállatoknál. Mint fentebb említettem, tenyésztési kísérleteim kezdetben főként abban merültek ki, hogy a sikertelen ikrázás folytán megfelelő nőtényt kerestem. Az importhalakat tenyésztő akvaristákkal folytatott számtalan cserélgetés után végül is 1955 tavaszán megtörtént az első ikrázás. Figyelemmel arra, hogy ezek ikrázásánál alkalmazott módszer a későbbiek során tökéletesen bevált, közlöm itt a berendezés módját. A kb. 15 liter űrtartalmú vasvázás medencét talaj alkalmazása nélkül 10 liter desztillált vízzel töltöttem fel és erre külső tőzegfiltrálót szereltem. A tőzegfiltráló alkalmazásával egy nap alatt a víz barnássárga színárnyalatot vett fel, s a kátrányanyagokkal vegyesen kioldott huminsav a neutrális pH-értéket 6,2 - 6,4 értékre szállította le. A medence fenekére kifőzött fűzfagyökér apróbb csomóit helyeztem, majd a medence közepére egy üvegcsészét, melyben kifőzött tőzegbe egy erős tő <i>Cryptocoryne willisii</i> -t ültettem. A medence felszereléséhez tartozott még az automata hőkikapcsolós melegítő és a szellőző porlasztója. A szaporítómedence hőmérsékletét 26 C° fokra állítottam be, s a társasmedencében együtt tartott tenyészpárt a víz előbb említett 1 napi kezelése után este helyeztem ki. Szükségesnek tartom itt közbeszúrva a társasmedence adatait is megemlíteni. A medence talaja mosott folyami homok agyaggal, mészmentes tőzeggel és bazaltporral keverve, ezt fedi az 1-2 ujjnyi savazott folyami homok. A talaj felmagasítására néhány kisebb gyökértuskó darab szolgál, ezektől a víz állandóan barnás színezetű, káros algafajoktól teljesen mentes. A növényzet kizárólag <i>Cryptocoryne</i> fajtákból tevődik össze. A medence csupán szűrt fényt kap, nap csak reggel kb. 1/2 óra hosszat éri. Vize az elhasznált szaporítómedence vizekből származik, keménysége 6-8 NK-, pH-értéke foszforsavval beállítva 6,5-6,8. Visszatérve a szaporítómedencéhez, ott az igen érdekes és látványos ikrázás előkészületei - megfigyelésem szerint minden külső időjárás stb. tényező
---------------------------------------	--	--

[/vc_column_text]Kísérleteim bizonyítékként már most megjegyzem, hogy lényegesen előnyösebbnek tartom a kisebb oldott szervesanyag tartalmú és magasabb, 6,2-6,6 pH értékű vizet. Az alábbiakban részletesebben kitérek ennek magyarázatára,

befolyása nélkül — másnap hajnalban megkezdődtek. Az élénk színpompát öltött hím, az ugyancsak hasonló színű nősténynek "udvarolt", ami abban nyilvánult meg, hogy a mozgást alig végző nőstényt kör alakban körül táncolta, majd hasával a nőstény hátát érintette ("lovagolt") és állandó nyugtalan remegéssel a talaj felé nyomta. E játék váltakozott az időnként megfutamodott nőstény űzésével több órán keresztül. A hím észrevehető igyekezete arra irányult, hogy a nőstényt valamelyik *Cryptocoryne*-levél alá csalja. Végül is ez sikerre vezetett, s a nőstény hassal felfelé, remegve, valamelyik levél alsó részéhez tapadt, a hím néhány másodpercig táncolt körülötte, majd ő is hasonlóan hassal felfelé a nőstény mellé simult, egész testével remegve átkarolta. Rendszerint az ölelés a kezdeti egy-két esetben nem teljes, ikrarakás sem történik, ezt látszatikrázásnak nevezzük. Külföldi megfigyelések szerint — ezt magam is tapasztaltam — a hím mindig azonos oldalról közelíti meg a nőstényt, mert ha a másik oldalról kísérletezik, a nőstény nyomban otthagyja és a fásasztó előjáték kezdődhet előlről. Az ikrarakás az előbb említett ölelés közben történik és a meglehetősen, áttetsző, barnás színű ikrák a növénylevél alsó részéhez tapadnak. Az ikra kisajtolása közben egyidejűleg termékenyíti a hím, s előfordul gyakran, hogy az ikrák egy része nem tapad a levélhez, hanem lehull a fűzfagyökércsomók szálai közé és ott tapad meg, igen csekély számú ikra éri el a medence fenékövegét. Az ikrázás viszonylag hosszadalmas, 4-5 órát vesz igénybe, s előfordul ezen időközben, hogy 1/2 óráig sem történik ikrarakás. Az ellenkező hírek ellenére is az a megfigyelésem, hogy az ékfoltos razbóra nem ikrarabló, de ajánlatos az ikrázás befejezése után a kimerült tenyészpárt nyomban eltávolítani és a szaporítómedencét tökéletesen leárnýékolni, mert a közvetlen fénynek kitett ikrák néhány óra alatt elfehérednek. A lerakott ikrák száma kezdetben igen csekély, 20-30 db volt, később ez 60-80 db-ra emelkedett. A leveleken alig lehetett elfehéredett ikrát találni, a fűzfagyökércsomókra hullottak közül már többet, míg az üvegfeneket ért ikrák mind elpusztultak.

*Razbóra tenyészpár (*Trigonostigma heteromorpha*)
ikrázás közben*

Az ikrák kelési ideje általában 24 óra, s az ikrázást követő nap este gyenge lámpafénnyel átvilágítva már láthatók a levelek alatt csomókban függeszkedve a kb. 5 mm hosszú, áttetsző barnás színű kikelt ivadékhalak, amint a fény elől menekülni igyekeznek. Elúszásuk a keléstől számított 5-ik napon történik, s ekkor esedékes táplálásuk is, amelyre legalkalmasabbak a rotatoriák, vagy Cyklops-naupliusok. Ekkorra már megszűnik fényérzékenységük is és az árnyékolást fokozatosan eltávolítjuk. Jellemzője e halfajnak az, hogy elúszása pillanatától kezdve állandóan mozog, keresi a szabad úszóterületet és állandóan a megfigyelő szeme előtt van. Az elúszott állatok így könnyen le is számolhatók. Bőséges táplálkozás mellett aránylag igen gyorsan fejlődnek, a harmadik héten már kezd az ékfolt is láthatóvá válni. Táplálásukra az összes eddig ismert és alkalmazott eleség alkalmas — még a szárított is —, csupán az fontos, hogy a legrövidebb időre se maradjon eleség nélkül, mert ez feltétlenül érezteti hatását és nem marad sohasem nyom nélkül. Az élő táplálék elfogásánál rendkívüli ügyetlenséget tanúsít, szinte komikus, hogy a már néhány hetes, jól fejlett razbóraivadék mily körülményesen üldözi a kifejlett Cyklopszot, míg végre sikerül elkapnia. Az elmúlt év tavaszán végzett kísérleteim sikere rövid ideig

tartott, mert a harmadik ikráztatásnál a nőstény kimúlt. Az elhullás vitathatatlan oka az volt, hogy nem tartottam be az utóbb felismert igen fontos feltételt, hogy az ikrázási időköz 8-14 nap. Ennek a határidőnek túllépése magában hordozza a majdnem biztos kudarc magvát. A nőstény petefészke abnormálisan megrúg, s látható erőlködés ellenére sem tudja ikráit kisajtolni, ami egyben a nőstény pusztulását is maga után vonja. Túlnyomórészt ez az oka, e viszonylag könnyen tenyészthető nemeshal eddigi tenyésztési kudarcainak is. A — bár csekély számú — megmaradt és felnevelt ivadék azonban már biztosította a kiválogatható tenyészállományt és 6 hónap múlva ivarérett lévén, 1955 őszén már újra nekiláthattam a tenyésztésnek, amikor is folytatódott a siker, azonban felnevelésük az idei tél rendkívül rossz táplálékbeszerzési körülményei között nagy gondot okozott és az időközönként fellépő hiányok fejlődési rendellenességeket okoztak, ami elsősorban a farkúszón mutatkozott. Az ép állatok is igen érzékenyek voltak, nagy volt a hullás az elszállított állatok között. Az ez év tavaszától kezdve tenyésztett állatok a bőséges plankton etetéssel kifogástalanul fejlődtek és az ékfoltos razbóra ezzel meghonosítást nyert hazánkban. Biztos vagyok abban, hogy e világszerte oly nagy szeretetnek örvendő díszhalfaj tenyésztése rövidesen nálunk is elterjed és egyik igényesebb természetkedvelő akváriumából sem fog hiányozni.

[vc_column_text][vc_column][vc_row][vc_row][vc_c_column][info_list_father css=".vc_custom_1592318324739{padding: 10px !important;background-color: #f7f7f7 !important;border: 1px solid #b5b5b5 !important;border-radius: 10px !important;}"]

[info_list_son style="icon" size="50" titleclr="#000000" title_weight="bold" icon="fa fa-book" caption_url="" title="IRODALOM:" listclr="#bcbcbc" iconclr="#bababa"]

Höntschel, W.: Meine Zuchtversuche mit *Rasbora heteromorpha* (Duncker). *Aquarien und Terrarien*, 2. évf. (1955.) 5. szám. 136. old. **Vogt, K.:** Pflege und Zucht der Keilfleckbarbe (*Rasbora heteromorpha* Duncker). *Aquarien und Terrarien*, 1. évf. (1954.) 4. szám, 100.

old.

[/info_list_son][/info_list_father][vc_column][vc_row]

KATEGÓRIÁK:

[1956, 1. szám, Akvárium és Terrárium folyóirat, Anno..., Akvarista Lexikon](#)

KULCSSZAVAK:

[Dr. Marton Szilárd](#), [Rasbora heteromorpha](#), [Ékfoltos razbóra](#), [Trigonostigma heteromorpha](#)

Beküldte: gabrinus

Katalógusba került: 2020-06-24 13:47:11

Legutolsó frissítés: 2020-06-24 13:50:05

Katalógus ID: 10356

Oldal linkje:

<https://akvaristalexikon.hu/akvarista-lexikon/anno-regisegek/akvarium-es-terrarium-folyoirat/1956/1-szam-1956/dr-marton-szilard-az-ekfoltos-razbora-rasbora-heteromorpha-duncker-sikeres-hazai-tenyesztese.html>

© Akvarista Lexikon - Minden jog fenntartva